

Pravidlá súťaže v orbe dvojnápravovými traktormi z kategórie veteránov a malotraktormi továrenskej a domácej výroby

doc. Ing. Jozef Ďuďák, CSc.

Slovenská spoločnosť pre orbu

Od roku 1994 sa v samostatnej Slovenskej republike súťaží podľa pravidiel SSPO, ktoré vychádzajú z aktuálnych pravidiel Svetovej organizácie pre orbu (WPO). Na majstrovstvách sveta sa súťaží dvojradlicovými konvenčnými i otočnými pluhmi na štandardných záhonoch a orbou do klína a na európskych majstrovstvách len orbou do klína.

Predkladané pravidlá sú upravené pre súťaž v orbe dvojnápravovými traktormi z kategórie veteránov, ako aj dvojnápravovými malotraktormi továrenskej a domácej výroby, ktorú organizuje Obec Maňa v spolupráci so sponzormi súťaže. Pravidlá súťaže s názvom „**Majstrovstvá Požitia v orbe**“ vychádzajú z najnovších pravidiel Svetovej organizácie pre orbu (WPO) a majú 9 článkov:

1. Podmienky účasti

- súťažiaci sa na súťaž prihlási formou vyplnenia a zaslania osobitnej prihlášky zverejnenej na internetovej stránke Obce Maňa do termínu, ktorý bude stanovený organizátormi súťaže,
- pri nedodržaní určeného termínu na zaslanie prihlášky, prípadne pri väčšom záujme súťažiacich, ktorý by mohol prevyšovať priestorové kapacity súťažného areálu, si organizátor súťaže vyhradzuje právo prihlášku odmietnuť,
- po príchode súťažiaceho do areálu súťaže bude súťažná súprava (traktor s pluhom + obslužné príslušenstvo, napr. prepravník) odstavená vo vyhradenom priestore (depe),
- orať bude orač iba na políčku na to vyhradenom organizátormi súťaže (to sa týka aj prípadného tréningu pred súťažou),
- akýkoľvek pohyb súpravy, ako aj orba mimo súťaže (okrem organizovaného tréningu súťažiacich) je zakázaná a môže byť dôvodom na diskvalifikáciu zo súťaže,
- dôvodom diskvalifikácie bude tiež požitie alkoholu pred súťažou, prípadne v jej priebehu.

2. Pluhy a energetické prostriedky (traktory)

- súťažiaci môžu použiť jednoradlicové, dvojradlicové, výnimočne aj trojradlicové pluhy, nesené alebo prívesné. Pluhy by mali mať minimálny záber orbového telesa 225 mm, odporúča sa použiť krájadlo a predplúžok.
- súťažiaci môže použiť len typ pluhu a od toho výrobcu, ktorý mal uvedený v prihláške. Výnimku môže udeliť rozhodcovský zbor.
- organizátor súťaže neobmedzuje súťažiacich vo výbere typu pluhu, jeho vylepšení, ale hodnotí sa kvalita jeho práce (iné požiadavky sú pri orbe strniska pre vytvorenie osivového lôžka, iné pri orbe lúky).
- na pluhoch nemôžu byť použité iné doplnujúce zariadenia (okrem krájadla, predplúžka a tzv. krídelko na odhrňovačke), ktoré by tvarovali oráčinu a tým zastierali kvalitu orby.
- plužné teleso sa počas súťaže nemôže demontovať.
- organizátor súťaže určuje dve kategórie súťažiacich traktorov:
 - v prvej kategórii budú zaradené továrenské malotraktory bez obmedzenia termínu výroby a s výkonom motora do 35 kW,
 - v druhej kategórii budú zaradené malotraktory domácej výroby bez obmedzenia termínu výroby a továrenské traktory z kategórie veteránov s termínom výroby do r. 1970.

3. Súťažný pozemok

- rozmery súťažného pozemku pre konvenčný (záhonový) spôsob orby sú v oboch kategóriách súťažiacich traktorov nasledovné: 0,05 ha - 50x10 m pre jednoradlicové pluhy, 0,10 ha - 50x20 m pre dvojradlicové pluhy a 0,15 ha (50x30 m) pre trojradlicové pluhy. Spôsob orby a hodnotenia práce súťažiacich sú orientované od čela pozemku, t.j. jeho základného označenia (miesto štartu). Opačná strana pozemku (na opačnom konci) je odvrátená.
- úvrate nie sú osobitne stanovené, ale sú široké spravidla 5 až 10 m. Od úvraty je pozemok ohraničený plytkou brázdou tak, aby odval smeroval na úvrate a stena brázdy bola hranica pozemku. Celá súťažná plocha je ohraničená vhodnými prekážkami (lanko na stĺpoch so zavesenými stužkami) ap.

- c) miesto začiatku orby - rozorávky konvenčným spôsobom má súťažiaci vyznačené na ľavej polovici pozemku tak, aby orbu do skladu (5 resp. 6 prejazdov) skončil na ľavej hranici pozemku.
- d) krajný, spravidla pravý pozemok má mať vyoranú brázdu na hranici, kde nadväzuje na orbu susedného oráča po ukončení záhonu do skladu. V prípade, že súťažiaci nemá vyoranú brázdu, umožní mu rozhodcovia cez prestávku ju urobiť.
- e) súťažný pozemok má byť bez kameňov, vyrovnaný (z hľadiska úrovne povrchu, výšky strniska a tvaru) bez hlbokých rýh, odporúča sa strnisko jednoročných hustosiatych obilnín.
- f) pozemky si súťažiaci žrebujú (v prípade závažných prekážok na pozemku, môže ho súťažiaci reklamovať).

4. Spôsob orby pozemku

- a) súťažný pozemok sa orie na 2 záhony (okrem rozorávky).
- b) jednoduchšie, konvenčnými pluhmi sa orie:
 - ľavá strana pozemku do skladu (po rozorávke), v počte 5 resp. 6 prejazdov,
 - pravá strana pozemku do rozkladu v potrebnom počte prejazdov (podľa záberu pluhu).
- c) rozorávka pod skladoom sa urobí 2 prejazdmi v mieste, ktoré je určené v zmysle bodu 2c.

5. Hĺbka orby

- a) je určená hlavným rozhodcom súťaže podľa konkrétnych stanovištných podmienok a vyhlásená pri otvorení súťaže.
- b) hĺbka rozorávky je stanovená minimálne tak, aby bol odval podrezaný dokonale po celej dĺžke (spravidla je hlboká 40-50 mm).
- c) hĺbka orby pri konvenčnom spôsobe sa meria na súťažnom pozemku celkom 9-krát: prvé tri merania v 4. prejazde pri dvojradičových pluhoch, v 3. prejazde pri trojradičových pluhoch pri orbe do skladu. Ďalšie merania sa určia náhodne pri orbe do rozkladu 3-krát v jednom prejazde. Posledné merania sa uskutočnia pri orbe do rozkladu skôr než v dvoch posledných prejazdoch.
- d) hĺbka poslednej brázdy pri rozklade má byť primeraná predchádzajúcim brázdam.
- e) miesto merania sa vyberie náhodne tak, aby boli 3 merania pri jednom prejazde, minimálne 5 m od seba a 2 m od úvrate. Hĺbka orby musí byť dodržaná už 2 m od úvrate.
- f) za nedodržanie stanovenej hĺbky sa znižuje bodové hodnotenie.

6. Trvanie súťaže

- a) orba súťažného pozemku trvá 2 hodiny. Jednotlivé etapy sú vhodným spôsobom signalizované.
- b) rozorávka trvá max. 15 minút.
- c) za prekročenie času v rozorávke sa bodové hodnotenie znižuje o jeden bod za každú započatú minútu.
- d) po rozorávke je vyhlásená prestávka, spravidla 20 minút. Táto doba sa nezapočítava do 2 hodinového limitu.
- e) po prestávke pokračuje orba do skladu a rozkladu bez prerušenia. Za prekročenie času za celú orbu (okrem rozorávky) sa znižuje hodnotenie za jednu započatú minútu o 5 bodov.
- f) v prípade nezavinených prestojov (porucha stroja, čakanie na susedného súťažiaceho) sa súťažiacemu po nahlásení rozhodcovi predlžuje časový limit.
- g) ukončenie orby signalizuje súťažiaci po zoraní celého pozemku zdvihnutím pluhu na čelnej úvrati.

7. Predpokladaný harmonogram súťaže a signalizácia jej etáp

Čas		Činnosť - etapa	Signál
od začiatku súťaže (min.)	reálny (hod.)		
- 5	8,55	príprava na rozorávku	oranžový
0	9,00	začiatok rozorávky	zelený
15	9,15	koniec rozorávky	červený
16 - 35	9,16 9,35	prestávka (20 minút) na hodnotenie rozorávky (čas sa nezapočítava do 2 hodinového limitu)	
36	9,36	začiatok orby zvyšnej časti pozemku	zelený
135	11,15	5 minút do ukončenia orby	oranžový

		pozemku	
136 - 140	11,20	ukončenie orby pozemku	červený

8. Trestné body - zníženie bodového hodnotenia

- a) za prekročenie časového limitu sa znižuje bodové hodnotenie:
 - pri rozorávke za jednu minútu o 1 bod,
 - pri orbe ostatnej časti pozemku za jednu minútu o 5 bodov.
- b) za porušenie pravidiel:
 - nedovolená pomoc cudzej osoby, alebo použité nedovolené pomôcky,
 - nedovolená reklama výrobkov,
 - nedostatočne podrezané korene rastlín,
 - nedovolené osobitné urovnávanie orbových odvalov, najmä pri rozorávke.
- c) za porušenie pravidiel (bod 7 b) vyjadrí rozhodca napomenutie, po druhom napomenutí udelí súťažiacemu za každé porušenie 1-5 trestných bodov.
- d) za uloženie odvalov pri ukončení záhonu do rozkladu smerom od vlastného skladu 10 bodov.
- e) za prejazd po zoranej oráčine 10 bodov.
- f) za dve viditeľné stopy traktora po ukončení záhonu do rozkladu 10 bodov.
- g) za nedodržanie hĺbky orby (povolené hĺbkové rozpätie ± 20 mm) 10 bodov, keď je rozdiel väčší než 20 mm.

9. Hodnotenie kvality súťažnej orby

Por. č.	Ukazovateľ	Počet bodov
I.	Rozorávka - 2 prejazdy, - úplnosť podrezania rastlín po celej dĺžke a šírke brázdy, čistota dna brázdy a vyrovnanosť odvalov	20
II.	Priamočiarosť rozorávky - odchýlka od stanovenej línie nemá byť väčšia než 10 cm (odhadom)	10
III.	Hrebenitosť oráčiny pri orbe do skladu - vyrovnané hrebene, ich rozdrobenosť - vhodnosť oráčiny na predsejbovú prípravu	10
IV.	Zapracovanie rastlinných zvyškov pri orbe do skladu - zvyšky zapracované úplne	10
V.	Hrebenitosť oráčiny pri orbe do rozkladu - brázdové odvaly tesné, vyrovnané, bez stopy pneumatiky	20
VI.	Priamočiarosť pri orbe do rozkladu, bez stopy traktora	10
VII.	Zapracovanie rastlinných zvyškov pri orbe do rozkladu (úplne)	10
VIII.	Príprava lôžka pre osivo pri orbe celého pozemku - zapracovanie rastlinných zvyškov, vyrovnanosť a rozdrobenosť oráčiny, bez stopy traktora	10
IX.	Orba do rozkladu - ukončenie orby - primerane hlboké, vyrovnané dve brázdy a posledné tri hrebene, bez stopy druhého kolesa traktora	20
X.	Zapracovanie rastlinných zvyškov pri posledných dvoch prejazdoch úplne (musí byť použitý predplúžok)	10
XI.	Priamočiarosť pri ukončení orby do rozkladu - priamočiare a smerovanie odvalov k vlastnému skladu	10
XII.	Zahlbovanie a vyhlbovanie pluhu - na hranici pozemku, v jednej línii, vyrovnané odvaly	10

SCHÉMA KONVENČNEJ ORBY DVOJRADLICOVÝM,
JEDNOSTRANNÝM PLUHO

